

Причу о томе како је, када и чијом вољом часни муфтија Зукорлић радикализован, причу коју смо слушали ми који смо гледали Утисак недеље, могли бисмо започети једним сасвим небитним, маргиналним детаљем. То су речи песме „Мисли о теби“ Бисере Валетанић која ненаметљиво прати емисију Оље Бећковић (а та емисија увек има добру, углавном и адекватну, музичку подлогу) где Бисера пева: „... никад нећеш сазнати у животу шта ми значиш, јер снове си моје поклонио другој...“ Нека то буде случајан детаљ, као што често детаљ буде случајан а музика ствар небитна за озбиљну причу – но, стопут ћу поновити, ђаво је у детаљу.

Причајући о „другој траци“ часни је муфтија узгредно поменуо некакву формацију, па некакву стрељану, да бисмо уз помоћ ауторкиног запиткивања (на рукавицу коју је муфтија сам бацио) сазнали да у Новом Пазару постоји извесна стрељана где се обучавају, можда, и часног муфтије момци;

Елем, ко је и када радикализовао часног муфтију, шта ће се из тога изродити и да ли је часни муфтија збиља радикалан тип, или је само глумац у овој причи где Санџак (оно место које смо ми у Србији звали Рашка док се нисмо улењили да инсистирамо на том досадном језичком питању, које је увек питање још досаднијег духа – да не кажем државне политике), где ће, дакле, Санџак бити позорница за представу која ће се можда одиграти а можда и неће?

Свој говор, као први гост емисије, часни муфтија почео је причом о некакве три траке, као средствима да се његови лик и дело сатанизју у српској јавности. Причајући о „другој траци“ часни је муфтија узгредно поменуо некакву формацију, па некакву стрељану, да бисмо уз помоћ ауторкиног запиткивања (на рукавицу коју је муфтија сам бацио) сазнали да у Новом Пазару постоји извесна стрељана где се обучавају, можда, и часног муфтије момци; па смо касније сазнали и да су ти момци лично обезбеђење часног муфтије који српској полицији не верује из разлога што српска полиција не само да није заштитила Ћинђића, него га је њен пуковник и убио. Даље, сазнали смо да се часни муфтија свуда вози блиндираним џипом, али да он не зна ништа о том ауту, јер тај је ауто власништво безбедносне агенције која га чува – уплашеног од грађана Србије као и од српске полиције. Зашто се часни муфтија плаши у Србији? Зато што је таргетиран, схватићемо гледајући емисију, јер да није таргетиран држава би реаговала на нападе на њега, којих истина није било, што не значи да их неће бити. Уосталом, како каже часни муфтија, терор режима над њим – терор је државе над свим муслиманима.

Пошто часни муфтија тврди, од речи до речи, да је терор над њим (терора нема, али то не значи да није присутна могућност) једнак терору над свим муслиманима, а терор се огледа у „сатанизацији“ његова лика и дела, а његови лик и дело сатанизовани су између осталог и тако што је неко негде написао коју реч о његовим запаљивим говорима, па коју реч о његовој личној преторијанској гарди, па коју реч о стрељани, па коју о случају Аиде Ћоровић која је добила полицијску пратњу – закључујемо, као обични гледаоци талк-шоу емисије где један муфтија, једно свештено лице седи само, а на њега навалила три секуларна безбожника, да у држави Србији влада терор над муслиманима, који ето, морају да иду са грдним обезбеђењем, практично формацију да праве, како би некако сачували главу.

Суштина проблема часног муфтије лежи међутим у речима (парафразираћу) Бошка Јакшића који потврђује да заиста постоји терор државе, али да се тај терор огледа у недопустивом упливу религије у политику једне секуларне државе – и да је та ствар изнедрила и часног муфтију.

Покушавајући, с почетка, да ватреност говора часног муфтије упореди са говорима владике Амфилохија, Јакшић је први и последњи пут током ове емисије покушао да нађе разумевање за непопуларног госта, о којем су сви (следећи ваљда његов пример) почели да говоре у трећем лицу. Тако смо гледали емисију у којој, иако учествује у њој, сам предмет расправе о себи говори као о човеку који није ту – што је манир мале деце или краљева, свеједно, даје целој причи један благо непријатан јер неприродан тон.

Други гост, Дарко Танасковић, описао је присутног часног муфтију (исто у трећем лицу) као способном верског политичара, талентованог за јавни наступ и образованог типа. Упозорио је на оно што ће касније, као и много пута раније а што смо имали прилику да доживимо до сада, часни муфтија назвати, не без огорчења које делује глумљено али није моје да судим – као стару добру замену теза. Елем, Дарко танасковић „заменио је тезе“ на следећи начин: рекао је да Зукорлић сам производи стање на које се жали. И није се на томе зауставио, рекао је (Танасковић) чак и то да милитантни наступи Зукорлића изазивају дискриминацију, па је отишао још даље, и рекао да су после Зукорлићевог „историјског“ говора где прети Београду некавим Египтима и Тунисима, осванули написи и било је пар поломљених прозора на неким џамијама.

То је она стара кобна „замена теза“ која каже да нико није нанео толико зла мањинским

групама, до оних који их заступају, јер их заступају нетолерантно, а како ћеш на нетолерантан начин и нетолерантном реториком тражити било какву толеранцију.

То је она стара кобна „замена теза“ која каже да нико није нанео толико зла мањинским групама, до оних који их заступају, јер их заступају нетолерантно, а како ћеш на нетолерантан начин и нетолерантном реториком тражити било какву толеранцију. Никако. Али, због те „замене теза“ до које долази некаква ирелевантна логика ми смо као држава остали без једне своје покрајине, и без права која би наши сународници ван Србије морали да имају у државама „региона“ одакле су протерани, премда ту живели вековима, и због тога, сасвим је у праву часни муфтија када каже „замена теза“ и стави тачну на свој радикализам, који је овде радикализам жртве.

Танасковић, такође, карактерише часног муфтију као човека надареног за смишљање песничких метафора, и тако доприноси да ми, публика, нахватамо страх од песништва овог човека који каже да се не може запалити један стан у згради а да се при томе не запали цела зграда. Само он то лепше каже: „Уколико већински станари одлуче да запале један стан, ризикују да се упали цела зграда. Зато се није играти ватром. Или ће нам свима бити лепо или ће бити ватре до врха. Само наша кућа горети неће“. Чија кућа? Санџак? Рашка? Чија је то кућа? Није важно, а и нисмо сазнали покушавајући да разумемо метафизику часног муфтије.

Танасковић, такође, неваспитано упућен у случај Зукорлић, помиње извесно гостовање часног муфтије на Ал Џазири, где је, наводно, часни муфтија измислио како у *Начертаниј* у Гарашан ина као рецепт за „како се ратосиљати муслимана“ Србија препоручује стари усташки метод са оним трећинама – где једну трећину убијете, једну покрстите а једну протерате. Напао је Танасковић часног муфтију (све и даље у већ комичном трећем лицу) да лаже, да тако нешто не пише у Начертанију, часни муфтија пробао је да се извади позивајући се на то да тај документ није ту, а да он прича само по документу... све узалуд. Мислим, узалуд је Танасковић био у праву, свако ко би могао да гледа овај скеч као непристрасан гледалац, чак не ни несклон Србима, имао је да види свештено лице које неки људи друге вере нападају, а ти људи друге вере су у већини. Тачка.

То је радикализам који смо пропустили да препознамо сваки пут када смо полемисали са милитантним представницима или заступницима права угрожених мањина, све и да их нико не угрожава. Тај радикализам не жели заступништво – он живи од стварања непријатеља.

Мудар је био муфтија што, како смо сазнали током емисије, није дозволио да се с њим у студију појави и његова непријатељица Аида Ћоровић, жена којој је председник Србије доделио полицијску пратњу јер се усудила писати ружно о новообичају да новомуслиманке носе фереце и још разне ружне ствари, а за које је окривила часног муфтију. Не мудар зато што преза од опонената – не, њему опоненти праве бољи посао од евентуалних истомишљеника, него јер је та жена такође Бошњакиња, дакле није представница већинског него његовог, мањинског народа – а такав гост часном муфтији у студију не треба. У сценарију који сам режира, условљавајући ауторе емисије да играју у његовом филму макар он био гост а не они, часни муфтија треба да буде сам наспрам троје „већинаца“ који све и да желе, не могу да га одбране од њега самог. То је радикализам који смо пропустили да препознамо сваки пут када смо полемисали са милитантним представницима или заступницима права угрожених мањина, све и да их нико не угрожава. Тај радикализам не жели заступништво – он живи од стварања непријатеља. Непријатељи, наравно, морају бити представници већинског народа – и ма колико се чак трудили да стану на страну тог радикализма, он ће их сам отерати од себе, неће им дозволити да стоје на истој линији с њим. Не треба му то. Зато је мањински часни муфтија из ове емисије, дуела са три непријатеља, изашао као неприкосновени победник. И што га више, дан касније, српска штапма буде напада због ствари које је у емисији изговорио – његова победа биће убедљивија. Јер он се српској штампи и јавности и не обраћа. Он то ради за „своје“, биле то исламске државе, била то секуларна Турска или мултикултурална Америка – или све оне заједно, за ову причу није ни важно.

Прво питање ауторке које је гласило: „Ко је муфтија Зукорлић“ остало је, очекивано, без одговора. Шта је Санџак, било би такође добро питање. Ако ставимо на страну ону ретро-причу да је то некаква Рашка или долина краљева, и погледамо карту Србије, видећемо парченце земље на тремеђи, или, ако рачунамо Косово а физички га морамо рачунати, раскрсницу између четири државе или „зоне“ – то су БиХ, Црна Гора, Косово и Србија. Такође, то је битна тачна Зелене трансверзале, а Нови Пазар је град који, зна свако ко је био тамо, изгледа као да је пао с Марса, да не кажем из неке исламске земље, усред Србије. Џамија до џамије, нове велике куће (које су, за разлику од оних у Рашкој, богате) и огромна пијаца. То је Нови Пазар, место из којег грми муфтија Зукорлић. Ја га не бих схватила неозбиљно, у чијој год да режији игра своју улогу. И да, одлично је игра.